

Lantmäteriet

Ink. 2012 -10- 02

Dnr:.....

MISSIV

Regeringen
Socialdepartementet
103 33 STOCKHOLM

2012-09- 27

Dnr 404-2012/3793

Redovisning av regleringsbrevsuppdrag

Lantmäteriet fick i regleringsbrevet för 2012 i uppdrag att, med tidigare lämnad redovisning som grund, lämna ett förslag till hur tiden kan kortas från det att en detaljplan eller områdesbestämmelse vunnit laga kraft till det att den finns registrerad i fastighetsregistret, med målet att genomsnittstiden ska underskrida tre veckor, och ingen plan ska förbli oregistrerad mer än två månader. Uppdraget skulle redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 15 september. Tiden för redovisningen har av Socialdepartementet förlängts till den 30 september.

Lantmäteriet överlämnar här en slutredovisning av uppdraget.

För Lantmäteriet

Bengt Kjellson, generaldirektör

Anders Åberg

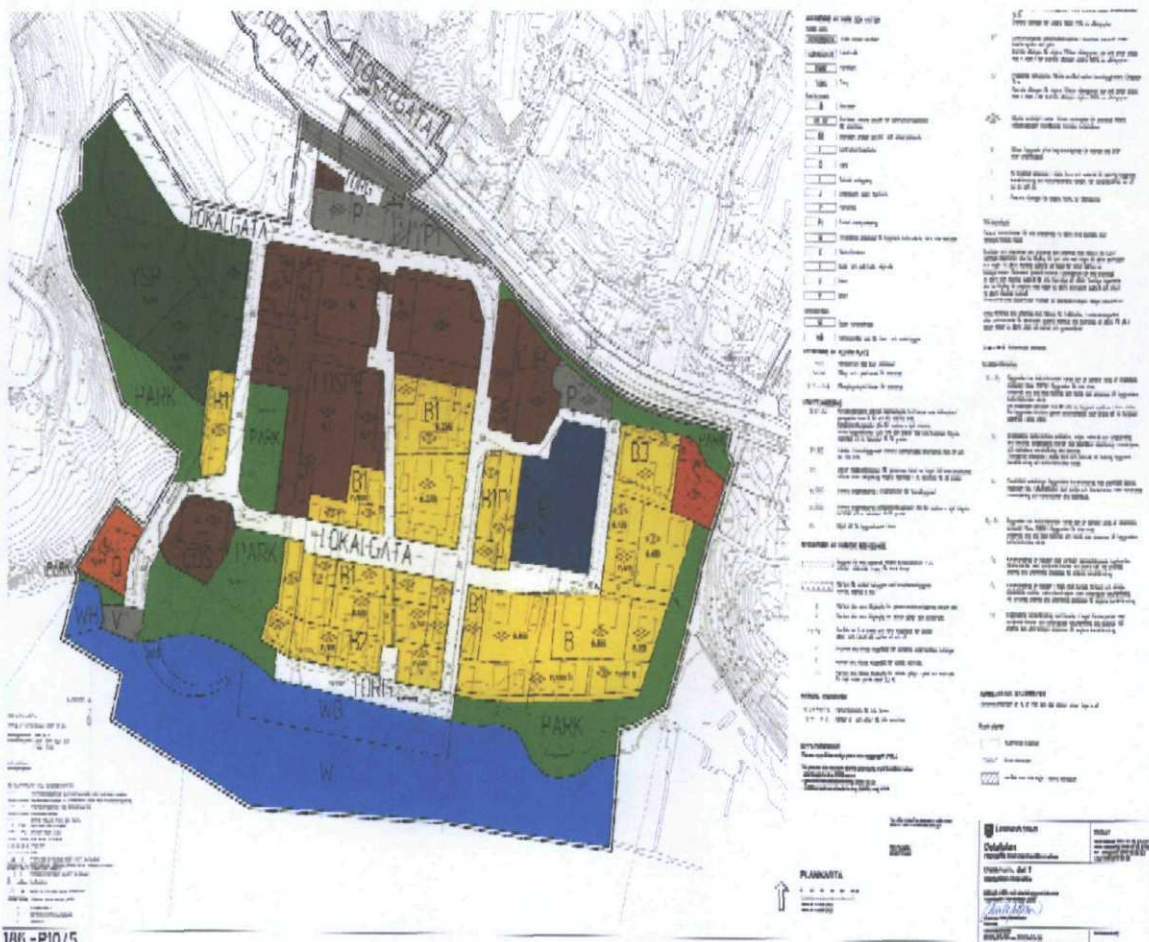
LANTMÄTERIET

Dnr 404-3012/3793

Registrering av detaljplaner i fastighetsregistret

Redovisning av uppdrag i regleringsbrevet för Lantmäteriet 2012

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning.....	3
2	Uppdraget	4
3	Bakgrund	4
3.1	Ansvar enligt gällande författningar.....	4
3.2	Koncentration och kompetens	5
3.3	Uppföljning.....	6
4	Tidshållning mätt som medelvärde	6
5	Resultat från enkätundersökningen	7
5.1	Kommunernas svar på enkätfrågorna.....	7
6	Vad ryms inom statens tillsyn	9
7	Förslag till en snabbare process.....	10
7.1	Förbättra samordningen inom Lantmäteriet	10
7.2	Intern uppföljning och koncentration till Vänersborg	11
7.3	Uppföljning av målen tillsammans med kommunerna.....	12
7.4	Föreslå vissa förenklingar i registreringen	12
7.5	Avtal med SKL.....	12
7.6	Förteckning över planer på kommunernas webben.....	13
7.7	Arbeta för en övergång till registrering vid källan	15
8	Förslag på författningsändringar i förenklingssyfte	15
9	Exempel på långtgående författningsändringar	18
10	De kommunala lantmäterimyndigheterna	19
11	Regionala och lokala förhållanden	20
12	Kostnader för delmål – Registrering vid källan.....	21
13	Slutsatser.....	23

Förslag till snabbare registrering av planer

1 Sammanfattning

En snabbare registrering av detaljplaner och områdesbestämmelser med målet att registreringen ska ske inom tre veckor, mätt som medelvärde, kräver flera åtgärder. Lantmäteriet ska ta fram en ny plan för arbetet med förbättringar av organisation, verktyg för uppföljning och samverkan med kommunerna. Lantmäteriets mål, att registrera en detaljplan eller områdesbestämmelser inom en vecka efter det att den inkommit (mätt som medelvärde), kan uppnås då de planerade åtgärderna genomförs. Planen ska innehålla följande åtgärder:

- Förbättrad samordning inom Lantmäteriet
- Intern uppföljning och koncentration av registreringen till Vänersborg
- Uppföljning av målen med kommunerna
- Förslag till vissa förenklingar i registreringen av planer
- I avtal med SKL och kommunerna reglera:
  - Vilka format som ska användas för den digitala plangränsen
  - Träffa avtal med kommuner som f.n. saknar avtal.
- Förteckning över planer på webben
- Förslag till författningsändringar i förenklingssyfte

Kostnaderna för ovanstående plan ska jämföras med kostnaderna för registrering vid källan.

Lantmäteriet kan klara sin del av målet att registrera inom en vecka från det att planen kommit in i registrerbart skick. Kommunerna har ansvar för att planen kommer in till Lantmäteriet inom två veckor från det att den vunnit laga kraft. Att få alla 290 kommunerna att efterleva bestämmelserna i plan- och bygglagen 2010:900, (PBL) är en svår uppgift enligt Lantmäteriets erfarenhet. Den främsta förklaringen till att planer inte skickas in i tid är bristen på personalresurser. Genom att länsstyrelserna har ett begränsat tillsynsansvar över det kommunala planväsendet har statens möjligheter minskat att påverka kommunerna.

Lantmäteriets åtgärdsplan och samverkan med kommunerna om leveranskravet på två veckor kommer sannolikt inte att vara tillräckligt för att nå treveckorsmålet. De medel som Lantmäteriet har till sitt förfogande kan endast marginellt förbättra kommunernas måluppfyllelse. Det är kommunernas ansvar att skicka in planen inom två veckor, enligt bestämmelserna i 5 kap. 32 § PBL. Under år 2011 var det dock endast 14 kommuner som klarade av att leverera planerna till Lantmäteriet inom två veckor från laga kraft, mätt som medelvärde.

För att kommunerna ska nå detta leveransmål torde det därför krävas ytterligare åtgärder i form av påtryckningsmedel. Utan ställningstagande till lämpligheten i övrigt av en sådan reglering kan som exempel nämnas att planerna inte vinner laga kraft förrän de har registrerats, vitesförelägganden eller utökade tillsynsbefogenheter för länsstyrelserna.

Avvägningar mellan att fortsätta den manuella registreringen och att övergå till registrering vid källan kommer att göras i Lantmäteriets verksamhetsplanering. Att kommunerna tar

över ansvaret för registreringen är dock ingen garanti för att treveckorsmålet uppnås. Lagändringar torde behövas för att få en snabbare registrering oavsett om registreringen är manuell eller digitaliserad. Med rätt utformade IT-verktyg kan kommunernas och Lantmäteriets registreringskostnader minska.

Boverkets och Lantmäteriets gemensamma utvecklingsarbete inom ramen för programmet SPF, Sammanhållen Planerings-, Fastighetsbildnings- och genomförandeprocess kommer att påverka övergången till registrering vid källan. Utvecklingsarbetet har till syfte att bland annat verka för en harmonisering av kommunernas arbete med planer i digital miljö och en mer enhetlig lagring av digitala planer. En del av samverkan är också att ta fram standarder för detaljplaner. För att uppnå en snabbare registrering ska det pågående standardiseringsarbetet för digitala planer innefatta rutiner för de uppgifter i planen som ska finnas i fastighetsregistret.

Lantmäteriet bör kunna nå målet att registrera en plan inom en vecka, mätt som medelvärde, under år 2015. När och om kommunerna kommer att uppnå målet att leverera inom två veckor beror till största del på orsaker som är utanför Lantmäteriets kontroll.

2 Uppdraget

Lantmäteriet ska med tidigare lämnad redovisning som grund lämna ett förslag till hur tiden från det att en detaljplan eller områdesbestämmelser vinner laga kraft till det att den finns registrerad i fastighetsregistret kan kortas, med målet att

- **genomsnittstiden** ska underskrida tre veckor
- ingen plan ska förbli oregistrerad mer än två månader

Förslaget ska hantera regionala och lokala skillnader, redovisa de kostnader som uppstår om målen ska uppnås vid olika tidpunkter. Förslaget får innehålla förslag till författningsförändringar. Uppdraget ska redovisas senast den 30 september 2012.

Enligt uppdraget ska målet mätas som genomsnittstiden från laga kraft till dess planen är införd i fastighetsregistret. Hittills har medianvärdet använts i uppföljningen och statistiken. I rapporten antas att genomsnittstid är en synonym till medelvärde.

3 Bakgrund

3.1 Ansvar enligt gällande författningar

Grundläggande bestämmelser om fastighetsregistrets allmänna del finns i 19 kap Fastighetsbildningslagen, (1970:988). Ytterligare bestämmelser om registrering finns i lag (2000:224) om fastighetsregister. Där framgår att den fastighetsanknutna informationen ska vara uppdelad i fem områden:

Den fastighetsanknutna informationen ska innehålla:

1. en allmän del,
2. en inskrivningsdel,
3. en adressdel,
4. en byggnadsdel, och
5. en taxeringsuppgiftsdel.

I förordningen (2000:308) om fastighetsregister framgår av 3 § första stycket punkt 3 att planer m.m. ska redovisas i fastighetsregistrets allmänna del. Enligt 2 § förordningen har Lantmäteriet ansvar för drift och förvaltning av fastighetsregistret. Vilka uppgifter om en plan som fastighetsregistret ska innehålla framgår av 28 §. I fastighetsregistret införs uppgifter om planer dels i textdelen dels i den nationella digitala registerkartan.

Kommunerna ska enligt bestämmelserna i 5 kap. 32 § PBL svara för att planen skickas in till länsstyrelsen och lantmäterimyndigheten snarast möjligt, men senast inom två veckor, efter det att den vunnit laga kraft. Planen och övriga handlingar måste ha en utformning och tydlighet så att de uppgifter som ska registreras framgår. Av 32 § framgår också att det ska finnas en anteckning på handlingarna om att planen har vunnit laga kraft. Att en plan har vunnit laga kraft är en av förutsättningarna för registrering i fastighetsregistret.

Det finns ingen författningsbestämmelse om att en plan ska vara registrerad inom tre veckor efter det att den vunnit laga kraft. Målet anges i Lantmäteriets regleringsbrevsrapport från augusti år 2008 och har därefter ingått i Lantmäteriets verksamhetsplanering. Lantmäteriets ansvar är att registrera en inkommen plan inom en vecka, vilket krävs för att uppnå treveckorsmålet. Det bör ingå i länsstyrelsens uppgifter att ha tillsyn över att målet uppnås.

I efterhand kan konstateras att svårigheterna att uppnå målet inte blev tillräckligt analyserade i 2008 års rapport till regeringen. Bedömningen att kommunerna skulle följa bestämmelserna i PBL om leverans av planer inom två veckor var felaktig.

3.2 Koncentration och kompetens

Av historiska skäl har registreringen skett i de residensstäder där överlantmätarmyndigheten och fastighetsregistermyndigheten funnits. Efter registrering har planen arkiverats för att vara tillgänglig för kommande lantmäteriförrättningar i området. Registrerarna har haft en mängd olika uppgifter utan tydlig prioritering av registeruppgifterna. Efter digitaliseringen av lantmäteriarkiven har nya möjligheter öppnats för att organisera registerarbetet.

Som tidigare rapporterats har Lantmäteriet beslutat att registreringen av planer och bestämmelser successivt ska koncentreras till Vänersborg. F.n. handläggs ärenden från nio län i Vänersborg och under hösten 2012 ska ytterligare fem län överföras. Vid utgången av år 2012 kommer 14 av 21 län att hanteras i Vänersborg och år 2016 ska samtliga län vara överförda. Skälet för lokaliseringen till Vänersborg är att personal med rätt kompetens skulle kunna rekryteras från lantmäterit utbildningen på Högskolan Väst i Trollhättan. För närvarande arbetar fem personer på heltid med registreringen av planer och bestämmelser. Koncentrationen medför en mer enhetlig handläggning, bättre arbetsledning och kompetensutveckling. För att registrera en plan krävs kunskaper om fastighetsrätt, digitala kartor och om databehandling. Nyanställda måste utbildas i Lantmäteriets handläggningssystem för registrering av planer och bestämmelser.

Kompetensen krävs för att kunna lösa de problem som kan uppstå. En av svårigheterna vid registrering av planer är att den geometriska kvaliteten inte är tillräckligt bra. Plankartan eller plangränsen måste i vissa fall konverteras till registerkartans koordinatsystem, SWEREF 99. F.n. är det 47 kommuner som inte använder koordinatsystem, SWEREF 99. När planhandlingarna levereras digitalt uppstår osäkerhet om det är den sista versionen som inkommit då digitala signaturer inte används. Det kan krävas kontakter för att verifiera

att det är slutversionen som levererats. Vid ändring av plan uppstår ofta svårigheter t.ex. om hur den äldre planen påverkas av den nya. Det är behovet av kontakter med den kommunala personalen om de uppgifter som ska införas som gör att registerarbetet tar tid.

3.3 Uppföljning

Lantmäteriet har sedan år 2000 förbättrat den löpande uppföljningen av registreringen av detaljplaner och medianvärdet för handläggningstiden har minskat. Information till och kontakter med kommunerna har dock ännu inte haft någon större effekt på leveranstiderna.

De åtgärder som har vidtagits av Lantmäteriet för att få en snabbare registrering är:

- Förbättrad uppföljning och statistik
- Koncentration av registreringer i fastighetsregistret till Vänersborg
- Utökad information och kontakter med kommunerna

De två första åtgärderna har minskat Lantmäteriets handläggningstid för registrering av planer till en vecka, mätt som medianvärde.

Den sista punkten som syftar till att få kommunerna att följa bestämmelserna i PBL har inte nämnvärt påverkat leveranstiden.

4 Tidshållning mätt som medelvärde

Den tid det tar för en kommun att skicka in en plan till Lantmäteriet benämns i rapporten som leveranstid. Den tid som åtgår för att registrera planen i fastighetsregistret benämns handläggningstid. Benämningen plan innefattar i det följande både detaljplan och områdesbestämmelser.

Som tidigare rapporterats har Lantmäteriet minskat handläggningstiden Redovisningen i tabellen har kompletterats med uppgifter för 2011. Med leveranstid menas tiden ifrån att detaljplanen vunnit laga kraft tills den inkommit till Lantmäteriet. Kommunernas leveranstid minskade något år 2011 jämfört med föregående år.

Tabell 1: Tiden angiven som medianvärde i veckor

År	Total handläggningstid	Lantmäteriets handläggningstid	Kommunernas leveranstid
2008	10,8	6,7	4,1
2009	7,6	2,9	4,7
2010	6,0	1,0	5,0
2011	5,6	1,0	4,6

Medianvärde har använts som mått på måluppfyllelsen sedan uppföljningen av registreringstiderna började år 2009. Registerärenden som är komplicerade och tar längre tid än normalt får inte samma vikt när medianvärde används jämfört med medelvärde. Det kommer att bli betydligt svårare att nå målet när medelvärdet används. För år 2011 klarar endast åtta län att nå handläggningsmålet mätt som medelvärde medan 16 län klarade att nå målet som medianvärde.

Tabellen nedan visar utfallet för år 2011 mätt som medelvärde och medianvärde.

Tabell 2: Jämförelse mellan medelvärde och medianvärde

År	Total handläggningstid		Lantmäteriets handläggningstid		Kommunernas leveranstid	
	medelvärde	median	medelvärde	median	medelvärde	median
2011	12,2	5,6	3,1	1,0	9,1	4,6

Att övergå till att mäta registreringstiden som medelvärde, istället för medianvärde, ställer betydligt högre krav på kommunerna och Lantmäteriet för att klara målen.

Under år 2010 och 2011 var medianvärdet för division F:s handläggningstid en vecka. Medianvärdet för kommunernas leveranstid var år 2010 5,0 veckor och år 2011 4,6 veckor. Lantmäteriet ska genom de åtgärder som framgår av avsnitt 7 försöka påverka kommunerna så att leveranstiden förkortas.

Det nya målet att ingen plan ska förbli oregistrerad inom två månader är också utifrån dagens situation mycket svårt att uppnå. Det förutsätter att kommunerna kan leverera alla handlingar som krävs inom två veckor och att kvalitén på de uppgifter i planen som krävs för registrering är tillräckliga. Det förekommer att planen och övriga dokument måste skickas tillbaka för kvalitetsförbättringar för att möjliggöra registrering. En automatiserad process med standardiserade digitala planer skulle öka möjligheterna att nå målet.

5 Resultat från enkätundersökningen

5.1 Kommunernas svar på enkätfrågorna

Lantmäteriets registrerare har ställt åtta frågor om kommunernas leveranser av planer till sina kommunkontakter. Varje registrerare har valt ut sex kommuner, tre som har korta leveranstider och tre som har långa leveranstider.

En sammanställning av svaren redovisas i tabell 3 nedan. Totalt har 41 kommuner tillfrågats vilket motsvarar 16 % av de 252 kommuner där Lantmäteriet har huvudmannskapet för fastighetsbildningen.

Den viktigaste förklaringen till att kommunerna inte kan leverera enligt lagbestämmelserna är enligt enkätsvaren personalens arbetsbelastning.

Tabell 3: Svar från kommunerna

	Fråga	JA	NEJ	VET INTE
1.	Känner kommunen till bestämmelsen att planen ska skickas in inom två veckor från det den vunnit laga kraft?	88 %	12 %	0
2.	Har kommunen en rutin för att leverera planer till oss? T.ex. finns det en viss person som svarar för uppgiften?	83 %	10 %	7 %
3.	Förs det in i kommunens diarium/dagbok att planen expedierats till oss?	68 %	20 %	12 %

4.	Finns redovisning på kommunens hemsida om pågående planläggning?	76 %	24 %	0
5.	Innehåller redovisningen på kommunens hemsida information om när en plan vunnit laga kraft?	49 %	39 %	12 %
6.	Har arbetsbelastningen i kommunen försenat leveransen av planer?	59 %	24 %	17 %
7.	Beror förseningen på att personal slutat hos kommunen?	30 %	54 %	16 %
8.	Har kommun som inte klarar leveransmålet funderat på åtgärder för att uppnå målet?	47 %	25 %	28 %

Kommentarer till svaren:

Fråga 1

Känner kommunen till bestämmelsen att planen ska skickas in inom två veckor från det att den vunnit laga kraft?

Då så många som 88 % av kommunerna har kunskapen om bestämmelsen förklarar svaret endast en mindre del av försenade leveranserna. Att 12 % av kommunkontakterna inte känner till bestämmelsen om leveranstid enligt PBL kan bero på brister i dialogen mellan chef och medarbetare. Om planchefer inte känner till reglerna krävs mer information.

Fråga 2

Har kommunen en rutin för att leverera planer till oss? T.ex. finns det en viss person som svarar för uppgiften?

Att 17 % av kommunerna har brister i rutiner och organisation är en av orsakerna till långa leveranstider.

Fråga 3

Förs det in i kommunens diarium/dagbok att planen expedierats till oss?

Att endast 2/3 av kommunerna diarieför expediering av detaljplaner är ytterligare ett exempel på brister i rutiner och organisation planer.

Fråga 4 och 5

Finns redovisning på kommunens hemsida om pågående planläggning?

Innehåller redovisningen på kommunens hemsida information om när en plan vunnit laga kraft?

76 % av kommunerna informerar om läget i planprocessen på hemsidan men endast hälften informerar om när en plan har vunnit laga kraft. Kommunernas hemsidor har också olika sätt att presentera läget i planprocessen vilket gör det svårt att hitta informationen. Det är därför inte meningsfullt för Lantmäteriet att använda kommunernas hemsidor för att kontrollera vilka planer kommunen inte har skickat in.

Fråga 6

Har arbetsbelastningen i kommunen försenat leveransen av planer?

Hög arbetsbelastning är den främsta orsaken till långa leveranstider. 59 % av de kommunala handläggarna har p.g.a. sin arbetssituation svårt att hinna med att skicka planen inom två veckor.

Fråga 7

Beror förseningen på att personal slutat hos kommunen?

30 % av kommunerna uppger att orsaken till sena leveranser är att personal slutat. Många kommuner har alltså endast en person som kan rutinerna för att expediera planer. När denna person slutar uppstår en kompetensförlust. Det kan därför ta flera månader innan kommunen har resurser och kompetens att återuppta expedieringen av planer.

Fråga 8

Har kommun som inte klarar leveransmålet funderat på åtgärder för att uppnå målet?

Färre än hälften av kommunerna har funderat på vidta åtgärder för att förkorta leveranstiden.

Det låga intresset för att snabba upp leveranserna tyder på att leveransfrågan har mycket låg prioritet hos mer än hälften av kommunerna.

6 Vad ryms inom statens tillsyn

Länsstyrelserna har enligt PBL tillsyn över kommunernas hantering i vissa frågor i beslut om detaljplan, områdesbestämmelser, lov och förhandsbesked. Länsstyrelsen ska genom tillsyn i efterhand granska kommunernas beslut beträffande:

- ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken som inte har tillgodosetts,
- mellankommunala frågor som inte samordnas på ett lämpligt sätt,
- en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken som inte har följts,
- strandskydd enligt 7 kap. miljöbalken som upphävs i strid med gällande bestämmelser, samt
- bebyggelse som blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelserna har utöver ovanstående punkter inte någon tillsyn över de formella kraven i byggnadsnämndernas arbete med plan- och bygglagstiftningen. I propositionen till den nya PBL, 2010:900, tas frågan om statens behov av tillsyn upp. Boverket framförde att det är viktigt att staten har en tillsynsroll i planeringen och ett tydligare ansvar för att lagstiftningen följs.

I regeringens prop. En enklare plan- och bygglag (2009/10:170) finns följande stycke på sidan 333:

Regeringen anser i likhet med Boverket och flera remissinstanser att det finns anledning att utveckla och förbättra länsstyrelsens och Boverkets ansvar för en korrekt, effektiv och enhetlig tillämpning av plan- och bygglagstiftningen. Myndigheterna bör även i fortsättningen ha i uppgift att förmedla kunskaper och råd samt att följa upp och utvärdera hur lagen tillämpas. Regeringen anser dock i likhet med några remissinstanser att det är överflödigt att med stöd av plan- och bygglagen i detalj styra de statliga myndigheternas ansvar i dessa avseenden. Som angetts bör istället de statliga myndigheternas uppgifter uttryckas i generella termer, och ansvars- och uppgiftsfördelning regleras i på förordningsnivå.

Statliga myndigheter kan endast ge råd och stöd för att påverka kommuner som inte följer bestämmelserna i PBL som t.ex. bestämmelsen i 5 kap. 32 §, punkt 2, samt andra stycket om att skicka detaljplaner inom två veckor. Lantmäteriets insatser begränsas till påminnelser och information. Att Boverket och länsstyrelserna genom att förmedla kunskaper och råd skulle kunna påverka kommunerna att leverera planer enligt PBL:s bestämmelser får troligen begränsad effekt.

7 Förslag till en snabbare process

För att nå målet, mätt som medelvärde, för registrering av detaljplaner och områdesbestämmelser inom en vecka planerar Lantmäteriet att vidta ytterligare åtgärder.

1. Förbättra samordningen inom Lantmäteriet
2. Intern uppföljning och koncentration till Vänersborg
3. Uppföljning av målen tillsammans med kommunerna
4. Föreslå vissa förenklingar i registreringen av planer
5. I avtalet med SKL regleras
  - Vilka format som ska användas för digital plangräns
  - Träffa avtal med kommuner som saknar avtal f.n.
6. Förteckning över planer på webben
7. Arbeta för en övergång till registrering vid källan

7.1 Förbättra samordningen inom Lantmäteriet

Lantmäteriets ansvar är att registrera inkomna planer inom en vecka. Lantmäteriet ska fortsätta att utveckla metoder och organisation för att minska tidsåtgången för registrering av planer. För att minska kommunernas leveranstider ska Lantmäteriet ta fram en åtgärdsplan där både den centrala och den regionala delen av Lantmäteriet medverkar.

Lantmäteriet ska använda flera kontaktkanaler med kommunerna för att snabba upp leveranstiden. Kommunansvarig lantmätare har ofta kontakt med kommuner och har en viktig roll som informationsspridare. Geodatasamordnarna inom division Informationsförsörjning arbetar med avtal och teknisk rådgivning till kommunerna och kan t.ex. tydliggöra vilka planuppgifter som krävs vid registrering. De ska också sprida och gå igenom den vägledning som ska tas fram för kommunal personal om registrering. Denna

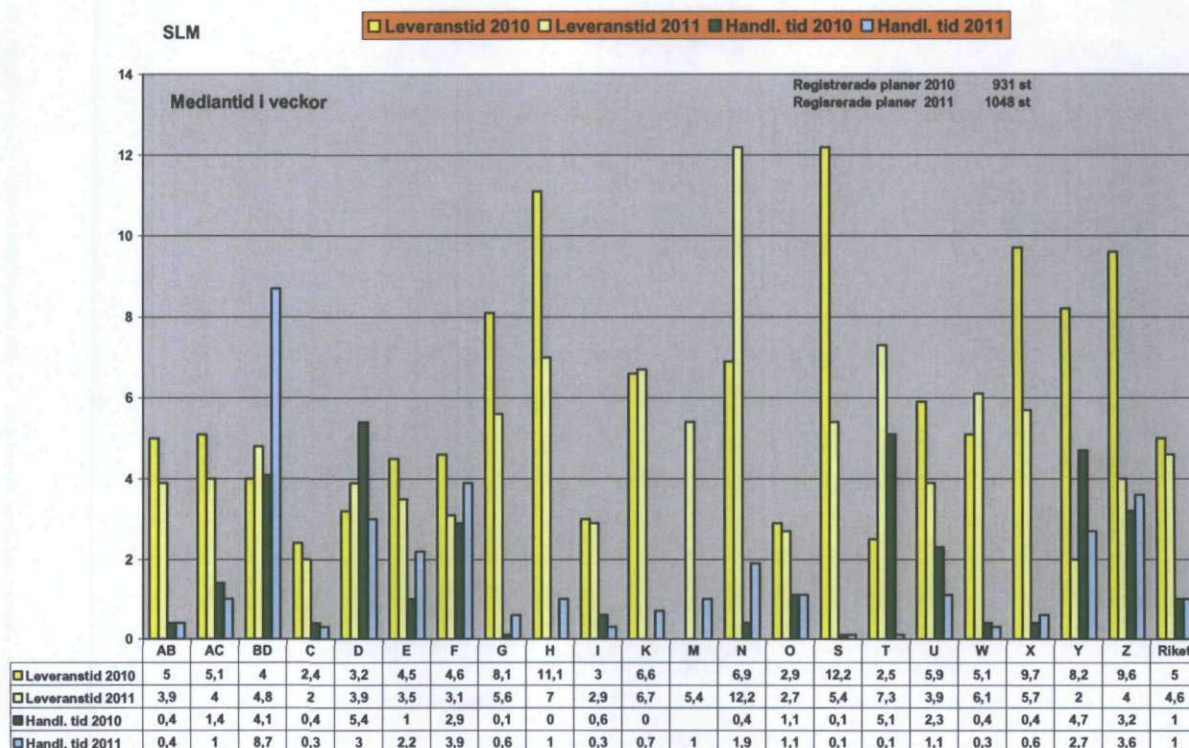
kunskapsuppbyggnad kommer också att underlätta en framtida övergång till registrering vid källan.

7.2 Intern uppföljning och koncentration till Vänersborg

Uppföljningen av måluppfyllelsen har varit avgörande för att uppnå en snabbare handläggningstid. För åren 2010 och 2011 uppnådde Lantmäteriet delmålet för handläggningstiden – en vecka mätt som medianvärde. Under år 2011 hade fjorton län en handläggningstid kortare än en vecka. Det är dessa län som gjort att Lantmäteriets mål uppnåtts. I sju län var handläggningstiden längre än 2 veckor eller mer. Ett län har mer än fördubblat sin handläggningstid från 4,1 veckor år 2010 till 8,7 veckor under år 2011. Lantmäteriet i detta län har i år lämnat över registreringen till Vänersborg.

Enligt utfallet för första tertialet 2012 är handläggningstiden för riket 3,5 dagar. Det är dock sex län som inte klarat av enveckasmålet: Blekinge, Norrbottens, Jämtlands, Jönköpings, Västernorrlands och Östergötlands län. I Gävleborgs och Västernorrlands län har kommunerna uppnått tvåveckorsmålet för leveranstiden.

Diagrammet nedan visar Lantmäteriets handläggningstider för år 2010 och 2011.

De länskontor inom Lantmäteriet som inte klarar av målet för handläggningstiden under år 2012 ska lämna över verksamheten till Vänersborg under år 2013. På kontoret i Vänersborg pågår inskolning av nya registrerare varför kapacitet ännu inte är helt utvecklad. Vid utgången av år 2014 ska de län som handläggs av Vänersborgskontoret nå målet, 1 vecka, mätt som medelvärde. Under år 2016 ska alla län vara överförda till Vänersborg.

7.3 Uppföljning av målen tillsammans med kommunerna

Under 2013 ska statistiken för uppföljningen automatiseras. Då kommer listor för varje kommun att tas fram och skickas för varje tertiär till berörda chefer i kommunerna och till ansvariga registrerare som visar leveranstiden och handläggningstiden för registrerade planer. Syftet med uppföljningen är att få en dialog om måluppfyllelsen och om möjligheterna till snabbare leveranser. Uppföljningen innebär att man även tittar på att de planuppgifter som krävs för registreringen finns med. Statistiken ska också spridas till övriga berörda inom Lantmäteriet som har kommunkontakter liksom till länsstyrelserna.

En vägledning till kommunernas personal om utformningen av de uppgifter som ska registreras ska tas fram. Den ska innehålla råd som syftar till att minska de vanligaste felen och bristerna i planhandlingarna. Det gäller främst frågor om plangränsens geometri som avgör vilka fastigheter som är berörda av planen, den så kallade berörkretsen. Det är viktigt från rättsäkerhetssynpunkt att berörkretsen är korrekt i registerkartan. En annan fråga där underlaget kräver merarbete är när en ny plan ändrar en befintlig av plan. Det kan vara oklart hur den tidigare registrerade planen påverkas av ändringen. I vägledningen ska också ingå en checklista på de uppgifter som krävs för att registrera planer.

Förutom av kommunerna och Lantmäteriet påverkas leveranstiden av de myndigheter som handlägger överklagade planer dvs. länsstyrelserna, mark- och miljödomstolarna samt Mark- och miljööverdomstolen. Dessa myndigheter ska meddela kommunen när planen vunnit laga kraft. Det kan ta upp till en vecka innan ett lagakraftbevis expedieras. Under år 2011 överklagades ca 20 % av de antagna planerna.

7.4 Föreslå vissa förenklingar i registreringen

Grunderna för registrering av planer och bestämmelser i fastighetsregistret bestämdes i samband med införandet av PBL 1987. Sedan införandet har flera tekniska förändringar skett. Såväl registerkartor som arkiv har successivt förts över till digitala media. Myndigheter och företag presenterar sin information mer lättillgängligt via webben.

Det gör att vissa av de extra anmärkningar och upplysningar som förts in i text-informationen i registret i dagsläget är onödiga och kan i vissa fall vara missvisande. En del av dessa anmärkningar är dock reglerade antingen i förordning om fastighetsregister eller i Lantmäteriets författningssamling (LMFS). För att förenkla registreringen styrd av det bakomliggande regelverket så ska Lantmäteriet verka för att onödiga anmärkningar inte längre ska skrivas in i registret. I Lantmäteriets föreskrifter (LMFS 2000:2) om hur fastighetsregistrets allmänna del ska föras bör punkt 5 i 28 § tas bort eftersom redovisningen i såväl text som karta i fastighetsregistret ger en tillräckligt bra redovisning av förhållandena utan att ytterligare förtydligande anmärkningar behöver skrivas in. Eftersom lag om exploateringsamverkan upphört ska följdändring ske genom att punkt 3 utgår. Ett enklare regelsystem underlättar också en framtida övergång till registrering vid källan. Ändringarna i LMFS ska genomföras under år 2013. I avsnitt 8 lämnas förslag till författningsändringar.

7.5 Avtal med SKL

Om en kommun bifogar en digital plangräns i ett format som Lantmäteriet kan hantera går registreringen snabbare. Erfarenheterna från det initiativ som geodatasamordnaren i Norrbottens län har tagit om samverkan med Luleå och Piteå kommuner om digitala

plangränser ska utvecklas och spridas till övriga kommuner. Frågan ska tas upp i de avtalsförhandlingar som förs mellan Sveriges Kommuner och Landsting, SKL, och Lantmäteriet om den digitala registerkartan. Överenskommelse måste träffas om godkända digitala format och geometrisk noggrannhet för plangränserna. F.n. har Lantmäteriet avtal med 174 kommuner om att skicka den digitala plangränsen tillsammans med övriga planhandlingar. Det återstår att träffa avtal med 74 kommuner för att få med alla kommuner där Lantmäteriet svarar för fastighetsbildningen. Trots avtalen om digital plangräns med kommuner förkommer det allt för ofta att leveransen uteblir.

7.6 Förteckning över planer på kommunernas webben

Lantmäteriet får inte in alla planer som kommunerna beslutat. För att kunna kontrollera att en kommun skickat in alla planer behövs t.ex. en förteckning på kommunens hemsida som Lantmäteriet kan länka till. Av enkätsvaren framgår att den nuvarande redovisningen på kommunernas hemsidor inte tillgodoser behovet att kontrollera att alla planer som vunnit laga kraft också skickats in till Lantmäteriet.

I Boverkets rapport 2012:10, *Kommunernas planberedskap - Svar på regeringsuppdrag planberedskap*, tas vissa brister i planregistreringen upp. Enligt Skurups kommun har 49 planer antagits och vunnit laga kraft sedan 1997 men i fastighetsregistret fanns endast sju stycken registrerade planer. En närmare undersökning av situationen i Skurup visar att Lantmäteriet under en lång period har försökt få Skurups kommun att skicka in detaljplanerna för registrering. Vid flera möten med bl.a. stadsarkitekten och överlantmätaren har bristerna i kommunens leverans varit på dagordningen. Lantmäteriet har trots omfattande åtgärder inte lyckats påverka kommunen. I samband med lantmäteriförrättningar har Lantmäteriet efter kontakt med kommunen fått tillgång till detaljplanerna digitalt. Förrättningslantmätrarna har dock inte informerat ansvarig registrerare om att planen vunnit laga kraft och legat till grund för fastighetsbildningsbeslut.

Regeringen beslutade den 23 maj 2012 i propositionen 2011/12:149 om ökad tillgång till kommunala föreskrifter. Bestämmelserna ska införas i kommunallagen (1991:900) 3 kap.

Det nedanstående är hämtat från regeringens pressmeddelande samma dag:

Kommuner och landsting ska se till att alla deras föreskrifter, taxor och organisatoriska bestämmelser finns samlade på kommunernas och landstingens webbplatser. Det föreslås i en proposition som regeringen överlämnat till riksdagen idag.

- Detta är ett viktigt steg i e-förvaltningsarbetet för att ge medborgarna bättre tillgång till information om de regler som gäller för såväl medborgare som de kommunala organen, säger finansmarknadsminister Peter Norman.

I propositionen föreslås att kommunernas och landstingens föreskrifter hålls tillgängliga på ett samlat och ordnat sätt på de respektive webbplatserna".

Information om detaljplaner bör tillhandahållas på ett liknande sätt som regeringen föreslår i ovanstående proposition så att enskilda, företag och myndigheter kan få insyn i planprocessen. En viktig uppgift som ofta saknas är när en detaljplan har antagits och vunnit laga kraft. Om denna information finns på kommunernas hemsida kan Lantmäteriet lättare upptäcka om det finns planer som inte levererats trots att de vunnit laga kraft. Om informationen ordnas på ett enhetligt sätt kan Lantmäteriet länka informationen till sina handläggningssystem. Ovanstående information behövs både vid manuell och vid digital registrering.

Vid de tillfällen som Lantmäteriet kommer i kontakt med en plan, som inte är registrerad i fastighetsregistret, ska rutiner utvecklas för att kunna kontrollera att alla planer skickas in för registrering. Dessa rutiner behövs tills dess effektivare söksystem utvecklats.

Enligt 11 § PBL ska kommunen samråda om program enligt 10 § PBL och om förslag till en detaljplan med bl.a. lantmäterimyndigheten. Samrådet är vanligen första gången som Lantmäteriet får kännedom om att planläggning har påbörjats. Listor på de planer som kommit in för samråd bör kunna tas fram från Lantmäteriets förvaltningsdiarium. Eftersom tiden från samråd till dess planen vinner laga kraft kan variera mellan olika planer, t.ex. beroende på besvär, krävs kontakter med kommunen för att klargöra läget i planprocessen. Rutinen medför ett merarbete som inte behövs när planerna redovisas på webben. Rutinen bör därför i första hand användas för de kommuner som har långa leveranstider.

I en ansökan om förrättning kan lantmäterimyndigheten t.ex. genom sökande få information att planläggning har påbörjats. För att sammanställa denna information krävs en ny funktion i Lantmäteriets handläggningssystem. Förrättningslantmätaren måste i ärendet notera att planläggning pågår och de uppgifter som krävs för att kunna spåra planen. I detta skede saknar planen aktnummer vilket ger planen en unik beteckning. Att införa denna rutin kräver programmering och information till alla förrättningslantmätare. En nackdel med detta förslag är att förrättningslantmätarna redan har många rutiner att hålla reda på och fler uppgifter kan förlänga handläggningstiden. En kostnads nyttokalkyl får göras om detta förslag i arbetet med åtgärdsplanen. En tekniskt sett enklare rutin är att förrättningslantmätaren meddelar den registrerare som svarar för berörd kommun. Detta underlättas om man via e-post systemet kan nå registreraren via kommunens namn. En kostnads nyttokalkyl får göras om dessa förslag i arbetet med åtgärdsplanen.

Ett annat tillfälle då Lantmäteriet får kännedom om att planläggning pågår är vid möten eller telefonsamtal med kommuner. Den som får del av informationen, t.ex. kommunansvarig lantmätare, ska meddela berörd registrerare om det finns planer som levererats i tid för registrering.

Enligt 29 § PBL ska kommunen skicka ett meddelande till Lantmäteriet när en plan antagits. Flertalet kommuner skickar inte dessa meddelanden om när en plan antagits. Det är en viktig signal om att en plan snart vinner laga kraft om den inte överklagas. Lantmäteriet ska informera kommunerna om bestämmelsen i 29 §. Registrerarna kan från diariet i Trossen få tillgång till listor över vilka planer som en kommun har antagit under en viss period.

Kommunala lantmäterimyndigheter har lättare att följa med i planprocessen genom att de oftast sitter i samma lokaler som planenheten. Risken att en plan inte kommer fram till en kommunal lantmäterimyndighet är betydligt lägre jämfört med motsvarande risk för Lantmäteriet. Kommunala lantmäterimyndigheter får också del av beslut om planer från kommunfullmäktige och byggnadsnämnden vilket ger information om när planen vunnit lagakraft och ska registreras.

För överklagade planer kan länsstyrelsens eller domstolens lagakraftbevis försena registreringen om det skickas sent. Det är först när kommunen vet att planen vunnit laga kraft som den kan levereras till lantmäterimyndigheten.

7.7 Arbeta för en övergång till registrering vid källan

Genom en författningsändring i fastighetsbildningslagen 2006-07-01 öppnades möjlighet för andra myndigheter än lantmäterimyndigheten att föra in eller ta bort uppgifter i fastighetsregistrets allmänna del. Ändringen tog framför allt sikte på det som redovisas under punkten planer med mera. Riksdagen tog redan i mitten på 1990-talet ställning för principen registrering vid källan. I och med denna författningsändring öppnades dörren för att vissa beslut skall kunna registreras av den beslutade myndigheten och inte endast av lantmäterimyndigheten.

I propositionen (2005/06:5) om Lantmäteriverksamheten betonas att tydliga kvalitets- och kompetenskrav kommer att ställas och ska uppfyllas innan en myndighet blir godkänd som ajourhållare. Noggranna överväganden bör ligga till grund för beslut om ajourhållning av olika informationsslag vid källan. Användarnas behov av aktualitet och kvalitet samt de eventuella kostnader som kan uppstå måste ingå i bedömningen. Nyttan för användarna måste uppväga eventuella ökade transaktionskostnader i form av avtalshantering, utbildning, råd, stöd och tillsyn, systemutveckling och förvaltning.

Utgångspunkten i den nationella geodatastrategin är att det ska finnas ett samband mellan verksamhetsansvar och informationsansvar. Det är kommunernas ansvar att tillhandahålla information om kommunernas planer. Lantmäteriet har beslutat att verka för att ansvaret för tillhandahållandet av den planinformation som förmedlas av fastighetsregistret flyttas över till kommunerna, enligt principen om registrering vid källan. Med tanke på att kommunerna har mycket olika förutsättningar kommer det ta lång tid innan alla kommuner har ansvaret för registreringen. Lantmäteriet bedriver tillsammans med Boverket ett arbete med att samordna kommunernas detaljplanprocess med Lantmäteriets fastighetsbildningsprocess. I detta ligger också att samordna informationsförsörjningen till processerna. En beskrivning av principen om övergång till registrering vid källan finns i avsnitt 10.

8 Förslag på författningsändringar i förenklings syfte

I avsnitt 7.4 diskuterades behovet av att förenkla registreringen p.g.a. den tekniska utvecklingen. Här redovisas förslag författningsändringar av samma orsak.

Ändring i förordningen om fastighetsregister

Koppling mellan detaljplan och fastighetsplan samt redovisning av registerkartblad

Enligt förordningen (2000:308) om fastighetsregister ska det anges på en detaljplan om den är berörd av en fastighetsplan och vice versa. Eftersom fastighetsplanen har utmönstrats i 2011 års PBL borde förordningen ha följdändrats på denna punkt. Förslaget är att punkterna 9 och 10 i 28 § upphävs.

Enligt samma förordning ska berörda registerkartblad redovisas på planer eller bestämmelser. I takt med att registerkartan blir digital så försvinner de traditionella kartbladen. Förslaget är att redovisningen av registerkartblad på planer eller bestämmelser ska vara frivillig och inte obligatorisk. Punkt 14 i 28 § bör därför upphävas. I punkt 2 i 6 § finns en bestämmelse som möjliggör att ytterligare uppgifter kan anges om planer m.m. Den bör kunna tillämpas för att frivilligt redovisa kartblad för de KLM som så önskar.

Förslag till ändring i förordningen (2000:308) om fastighetsregister

Nuvarande lydelse

Redovisningen av en plan m.m. skall innehålla uppgift om

1. beteckningen på planens, bestämmelsens, beslutets eller utredningens arkivakt,
2. fornlämningsnummer för fast fornlämning
3. län och registerområde
4. planens, bestämmelsens, beslutets eller utredningens art,
- 5 datum för beslut,
6. datum då tidsbegränsad bestämmelse upphör att gälla,
7. datum då genomförandetiden för en detaljplan börjar respektive upphör,
8. datum då en regionplan upphör att gälla,
9. sådan detaljplan som berör en fastighetsplan,
10. sådan fastighetsplan som berör en detaljplan,
11. särskilda anmärkningar om planens, bestämmelsens, beslutets eller utredningens innebörd och omfattning,
12. aktbeteckning och datum för plan, bestämmelse, beslut eller utredning som har ändrats genom eller innebär en förändring av en redovisad enhet,
13. fastighet, samfällighet och, om kvartersregister förs, kvarter som berörs av planen, bestämmelsen, beslutet eller utredningen,
14. beteckning på registerkartblad där planen, bestämmelsen, beslutet eller utredningen redovisas, samt
15. koordinater för fast fornlämning.

Föreslagen lydelse

28 §

Redovisningen av en plan m.m. skall innehålla uppgift om

1. beteckningen på planens, bestämmelsens, beslutets eller utredningens arkivakt,
2. fornlämningsnummer för fast fornlämning
3. län och registerområde
4. planens, bestämmelsens, beslutets eller utredningens art,
- 5 datum för beslut,
6. datum då tidsbegränsad bestämmelse upphör att gälla,
7. datum då genomförandetiden för en detaljplan börjar respektive upphör,
8. datum då en regionplan upphör att gälla,
9. särskilda anmärkningar om planens, bestämmelsens, beslutets eller utredningens innebörd och omfattning,
10. aktbeteckning och datum för plan, bestämmelse, beslut eller utredning som har ändrats genom eller innebär en förändring av en redovisad enhet,
11. fastighet, samfällighet och, om kvartersregister förs, kvarter som berörs av planen, bestämmelsen, beslutet eller utredningen,
12. koordinater för fast fornlämning.

Förslag till ändring i 5 kap. 32 § PBL

Den nuvarande lydelsen av 32 § har i huvudsak samma formulering som i tidigare versioner av PBL. Förslaget till ändring syftar till en tydligare skrivning som inte kräver efterforskningar i förarbetena. Ändringen motiveras också av övergången till digital arkivering.

Förslag till ändring i plan- och bygglagen (2010:900)

Nuvarande lydelse

När beslutet att anta detaljplanen har vunnit laga kraft ska kommunen

1. på planhandlingarna anteckna det datum då planen vann laga kraft och, om ett förordnande enligt 13 kap. 17 § tredje stycket har meddelats, det datum då förordnandet meddelades,

2. snarast möjligt skicka planen, planbeskrivningen och fastighetsförteckningen enligt 9 § till länsstyrelsen och lantmäterimyndigheten, om det inte är uppenbart obehövligt, och

3. med en kungörelse på det sätt som anges i 19 § eller med ett skriftligt meddelande underrätta de fastighetsägare som kan ha rätt till ersättning enligt 14 kap. 5, 6, 7, 9, 10 eller 11 § och dem som enligt 14 kap. 12 § kan ha motsvarande rätt till ersättning samt i underrättelsen upplysa om innehållet i 15 kap. 5 §.

Om kommunen inte kan skicka de handlingar som anges i första stycket 2 inom två veckor, ska kommunen genast underrätta mottagarna om innehållet i handlingarna.

*Föreslagen lydelse***5 kapitlet**

32 §

När beslutet att anta detaljplanen har vunnit laga kraft ska kommunen

1. på planhandlingarna anteckna det datum då planen vann laga kraft och, om ett förordnande enligt 13 kap. 17 § tredje stycket har meddelats, det datum då förordnandet meddelades,

2. senast inom två veckor skicka planen, planbeskrivningen och fastighetsförteckningen enligt 9 § till länsstyrelsen och lantmäterimyndigheten, och

3. med en kungörelse på det sätt som anges i 19 § eller med ett skriftligt meddelande underrätta de fastighetsägare som kan ha rätt till ersättning enligt 14 kap. 5, 6, 7, 9, 10 eller 11 § och dem som enligt 14 kap. 12 § kan ha motsvarande rätt till ersättning samt i underrättelsen upplysa om innehållet i 15 kap. 5 §.

Kommentarer till förslaget

Paragrafens andra punkt ändras genom att ”snarast möjligt” ersätts av ”inom två veckor”. Dessutom föreslås att texten ”om det inte är uppenbart obehövligt” under samma punkt tas bort. Andra stycket utgår helt. Att ange två veckor direkt i paragrafen markerar att det är den tidsperiod som gäller för att skicka planhandlingarna till länsstyrelsen och lantmäterimyndigheten. I nu gällande lydelse behöver man även studera propositionen för att förstå innebörden av vad ”snarast möjligt” innebär.

Ändringen bör ske mot bakgrund av den tekniska utveckling som har skett sedan den nu gällande bestämmelsen formulerades. Lantmäteriet strävar efter att gå över till digital hantering av planer. Numera kan en pdf-fil anses vara en handling som är lämplig för arkivering. I och med övergången till digitala arkiv så försvinner kravet på att det ska vara handlingar på speciellt papper för det analoga arkivet. Tanken bakom den gällande bestämmelsen var att om kommunen inte inom två veckor kunde få fram de handlingar som var lämpliga för arkivering så kunde underrättelse ske med en enklare papperskvalité, som var tillräcklig för att utföra registreringen i fastighetsregistret.

Kommentar angående 2 kap. 6 § plan- och byggförordningen

Den rubricerade paragrafen anger att handlingar som enligt 3 kap. 22 §, 5 kap. 32 eller 39 § eller 7 kap. 9 § PBL ska skickas till Boverket, länsstyrelsen och lantmäterimyndigheten ska vara lämpliga för arkivering. Lantmäteriet har övergått till digital arkivering av planhandlingar. F.n. pågår undersökningar om att övergå till en viss typ av pdf-fil för arkivering av kartor som ytterligare kan sänka kostnaderna för registrering och arkivering. Övergången till pdf-filer kan tidigast ske vid utgång av år 2013.

Dessa förändringar kräver ingen ändring av bestämmelserna i förordningen.

9 Exempel på långtgående författningsändringar

För att målet ska uppfyllas att registreringen sker inom tre veckor krävs inte bara åtgärder från Lantmäteriets sida utan framför allt att kommunerna levererar lagakraftvunna planer inom den i lagen angiven tiden. Om detta inte sker och målet bedöms som angeläget torde krävas lagregleringar som påverkar kommunernas benägenhet att leverera. Här ska ges några exempel på sådana lagregleringar – helt utan ställningstagande till lämpligheten i övrigt av en sådan reglering.

- Laga kraft först vid registrering

Ett mycket kraftfullt påtryckningsmedel skulle vara att en plan inte vinner laga kraft förrän den har införts i fastighetsregistret. Detta skulle antingen kunna gälla generellt eller endast för de kommuner som inte har uppfyllt leveranskravet under en viss period – efter beslut av t.ex. länsstyrelsen.

- Vitesföreläggande

En annan möjlighet skulle kunna vara att införa en möjlighet för Lantmäteriet eller länsstyrelsen att utfärda ett föreläggande med vite när planer inte levereras inom de lagstadgade två veckorna.

- Utökad tillsyn

Länsstyrelsens tillsynsansvar i PBL skulle kunna utvidgas till att omfatta tillsyn över att kommunerna följer bestämmelserna i 5 kap. 29–32 §§ PBL.

Slutligen kan nämnas ett par tänkbara författningsförändringar som skulle underlätta registreringsarbetet inom Lantmäteriet.

- Förteckning över planer på webben

I avsnitt 7.6 berörs Lantmäteriets behov av att få information om kommunernas arbete med detaljplaner. Regeringen föreslår i prop. 2011/12:149 att en bättre tillgång till kommunala föreskrifter ska utformas enhetligt och att de ska finnas tillgängliga på kommunernas hemsidor. Motsvarande bestämmelser skulle kunna införas även i PBL med krav på publicering av läget i planprocessen. Det är också av intresse för enskilda och företag att få information på kommunens hemsida om när en plan har antagits och när den har vunnit laga kraft. Det vore vidare av värde att informationen tillgängliggörs på ett enhetligt sätt så att Lantmäteriet och andra myndigheter direkt kan länka informationen till sina handläggningssystem.

- Krav på grundkartan

Tidigare fanns i mätningkungörelsen, och i tillämpningsanvisningar till denna, långtgående bestämmelser om kvalitén på den karta som detaljplanen ritades på, den s.k. grundkartan. Med åren har denna detaljreglering upphört att gälla och det är vår erfarenhet att detta har lett till att kvalitén har försämrats.

När den geometriska kvalitén på plankartan är bristfällig försvåras registreringen. Det förekommer att grundkartor är så förenklade och skalförändrade att en registrering inte kan ske i den nationella digitala registerkartan. Från rättsäkerhetssynpunkt är det dessutom viktigt att de fastigheter som är berörda av planen, den s.k. berörkretsen, anges korrekt i registret.

Utan att förespråka en återgång till den detaljreglering som tidigare gällde, skulle det kunna övervägas att på ett eller annat sätt styra upp kraven på grundkartor och fastighetsföreteckningar mer än som idag är fallet.

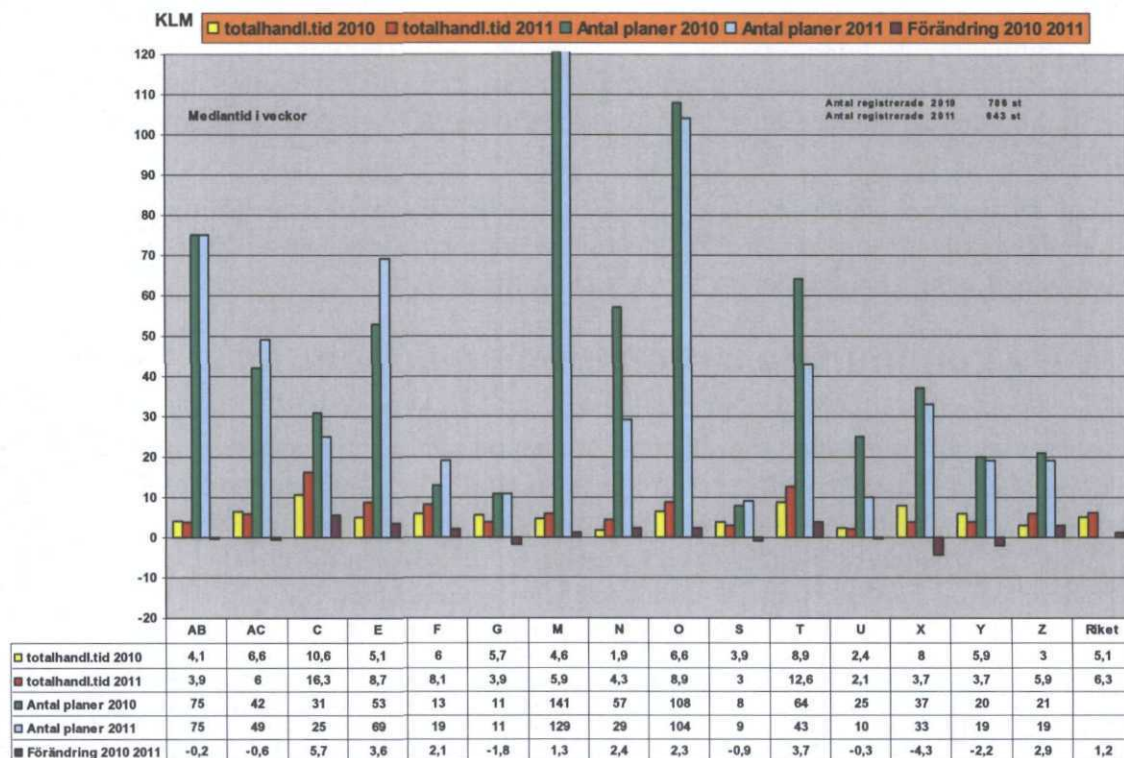
10 De kommunala lantmäterimyndigheterna

För de kommunala lantmäterimyndigheterna, KLM, saknas uppgifter om leveranstid. Från fastighetsregistret har uppgifter hämtats om när en plan vunnit laga kraft och när den registrerades. Det är denna period, från laga kraft till registrering, som används för uppföljningen av treveckorsmålet. Leveranstiden hos KLM beror på liknande orsaker som framgår av enkäten till Lantmäteriets registrerare. Dessutom påverkas leveranstiden av hur väl samverkan fungerar inom kommunen mellan planenheten och KLM.

Alla 38 KLM registrerar planer i den skrivna delen av fastighetsregistret. Endast fem kommuner uppdaterar direkt den nationella registerkartan i fastighetsregistret i samband med textregistreringen. 17 KLM skickar månadsvis uppdateringar av planerna från sin registerkarta till Lantmäteriet för införande i den i nationella registerkartan. Lantmäteriet arbetar i ett annat regleringsbrevsuppdrag med ett förslag där alla KLM ska uppdatera den nationella registerkartan samtidigt med textregistreringen. Förslaget ska enligt uppdraget genomföras för alla KLM senast vid utgången av år 2017.

Registrering i fastighetsregistret sker vid källan när den myndighet som tagit fram och antagit planen också ansvarar för att planen registreras. I detta fall är det kommunens planmyndighet som ska utföra registreringen om den ska ske vid källan. KLM som är en egen myndighet kan därför inte registrera planer vid källan. Registrering vid källan tas vidare upp i avsnitt 10.

Diagram för KLM år 2010 och 2011

Som framgår av diagrammet har KLM:s handläggningstid ökat från 5,1 veckor år 2010 till 6,3 veckor år 2011.

Lantmäteriet kommer att i sin samverkan med KLM redovisa sin åtgärdsplan för att uppnå treveckorsmålet mätt som medelvärde. KLM beslutar givetvis själva i varje kommun över vilka åtgärder som de ska genomföra för att nå målet. Lantmäteriet kan delge de KLM som så önskar uppföljningen av måluppfyllelsen.

11 Regionala och lokala förhållanden

Enligt uppdraget ska regionala och lokala skillnader tas upp. Med regionala förhållanden avses i det följande länsnivån och med lokala förhållanden avses kommunnivån. De analyser som har gjorts visar att de största kommunerna och storstadsläna, inom SLM:s ansvarsområde, har bättre leveranstidshållning än övriga kommuner. Men i övrigt finns inget geografiskt samband. Det finns stora skillnader mellan kommuner av samma storlek vilket tyder på att leveranstidshållning också beror på hur kommunerna prioriterar uppgiften. Detta stämmer också med enkätsvaret att arbetsbelastningen är den viktigaste förklaringen till långa leveranstider. Att vissa kommuner har bra leveranstider kan beror på personalens motivation. Dessa så kallade "eldsjälar" kan vara svåra att ersätta när de avgår med pension.

Samma tendens som för kommunerna finns på den regionala nivån. Större län har kortare leveranstider än små län. Orsaken kan vara att då fler planer tas fram i de större kommunerna får personalen större kunskap om planprocessens rutiner. Det är också troligen lättare att anställa personal med rätt kvalifikationer i storstadslän. Men även Västernorrlands, Jönköpings och Gotlands län har korta leveranstider medan Hallands län har längst leveranstid.

12 Kostnader för delmål – Registrering vid källan

Delmål

Enligt regleringsbrevet ska rapporten redovisa de kostnader som uppstår om målen ska uppnås vid olika tidpunkter.

Lantmäteriets mål att registrera en plan inom en vecka mätt som medelvärde är ett första delmål som kan uppnås med interna åtgärder. Detta mål bör vara uppnått under år 2015.

Den strategiska frågan är när ny teknik kan användas för att införa registrering vid källan, dvs. att kommunens planmyndighet övertar ansvaret för registrering av planer i fastighetsregistret. Registrering vid källan kan ses som det andra delmålet som tidigast kan komma att genomföras om ca fem år. En digital standard beräknas vara klar om 2 -3 år enligt uppgifter från SPF (Sammanhållen Planerings-, Fastighetsbildnings- och genomförandeprocess). Sedan bör standarden få en bred användning hos kommunerna innan det är lämpligt att införa registrering källan.

Vad påverkar kostnaderna för det andra delmålet

Från ekonomisk synpunkt måste en avvägning göras mellan delmålen. Hur mycket resurser ska läggas på att förbättra det nuvarande arbetssättet i förhållande till genomförandet av registrering vid källan. Det är svårt att bedöma kostnaderna för en teknisk åtgärd som ska genomföras om ca fem år. Informationsteknikens snabba utveckling kommer säkert att fortsätta. Endast en översiktlig redovisning kan därför göras i denna rapport då flera nu okända förhållanden kan bli avgörande för genomförandet.

T.ex. kan E-delegationens arbete med utvecklingen av e-förvaltningen påverka formella och tekniska alternativ. Den utredning som Tillväxtverket arbetar med enligt regeringens beslut i mars 2011 kan också påverka. Tillväxtverket ska i samverkan med Bolagsverket, Lantmäteriet, Skatteverket och i samråd med Sveriges kommuner och landsting, SKL, ta fram mallar för samverkan i e-förvaltningsprojekt. Arbetet ska bygga på bl.a. erfarenheterna från samverkansprojektet verksam.se. Uppdraget ska redovisas senast den 31 december 2014.

Boverkets och Lantmäteriets gemensamma utvecklingsarbete i SPF kommer att påverka prioriteringarna. Utvecklingsarbetet har till syfte att bland annat verka för en harmonisering av kommunernas arbete med planer i digital miljö och en mer enhetlig lagring av digitala planer. En del av samverkan är också att ta fram standarder för detaljplaner.

Många av de problem som idag uppstår i samband med registreringen kommer att kunna lösas tidigare i planprocessen. Inom ramen för SIS, (Swedish Standards Institute), pågår ett arbete med standardisering av innehållet i nya detaljplaner. Standarden stödjer informationsutbyte om detaljplaners bestämmelser när det gäller planering, prövning, analys och informationssökning. Den beskriver de vanligaste och viktigaste bestämmelserna och hur dessa redovisas digitalt.

Uppgifter för registrering ska ingå i standarden för detaljplaner

Arbetet med standarden omfattar f.n. inte de uppgifter om planen som ska finnas i fastighetsregistret:

1. planens namn,
2. beteckningen på planens arkivakt,
3. län och registerområde,
4. planens art,
5. datum för beslut,
6. datum då genomförandetiden för en detaljplan börjar respektive upphör,
7. särskilda anmärkningar om planens innebörd och omfattning,
8. aktbeteckning och datum för plan som har ändrats genom eller innebär en förändring av en redovisad enhet,
9. fastighet, och samfällighet som berörs av planen,

Lantmäteriets representant i standardiseringsgruppen ska verka för att ovanstående uppgifter ska ingå i standarden för detaljplaner.

Det finns ingen tidsplan för arbetet ännu men informellt uppskattas att standarden kan tas i bruk om ca 2-3 år. För att alla kommuner ska använda sig av denna standard för detaljplaner krävs ny lagstiftning. Den digitala tekniken möjliggör att kommunerna överför registerinformation till fastighetsregistret genom s.k. tjänster. Nya avtal kan behövas om ev. betalning till kommunerna för att de registrerar i fastighetsregistret om inte frågan om myndighetssamverkan får en annan juridisk lösning.

Uppskattning av kostnader

Manuell registrering

Åtgärderna för att snabba upp den manuella registreringen uppskattas till ca 700 000 kronor. Kostnaden består huvudsakligen av ett system för automatisk uppföljning, ett informationsblad till kommunerna om de uppgifter som krävs för registreringen samt tid för mer omfattande kontakter med kommunerna.

De utökade kontakterna med kommunerna uppskattas till ca 400 000 kronor. Övriga åtgärder sker genom omprioriteringar av personalresurser.

Kostnaden för registrering av planer uppgick 2011 till ca 3 miljoner. Kostnaderna beräknas minska när koncentrationen till Vänersborg är genomförd.

Registrering vid källan

Kostnaden för att utveckla ett nytt IT-stöd, där kommunerna svarar för registreringen, kan uppskattas till ca 1,5 miljoner kronor. För support till användarna och drift av systemet tillkommer sedan en årlig kostnad på storleksordningen 1 miljon kronor.

Kostnadsuppskattningen bygger på att vi vidareutvecklar befintligt registreringsstöd för kommunerna och att vi utnyttjar befintlig supportorganisation för att hålla kostnaderna nere.

13 Slutsatser

Det är viktigt att inse att det finns ett delat ansvar för att nå treveckorsmålet för registrering av detaljplaner. Som beskrivits ovan i avsnitt om roller och ansvar är det:

- Kommunerna som har ansvaret för att leverera en plan enligt bestämmelserna i 5:32 i PBL, inom två veckor från det den vunnit laga kraft.
- Lantmäteriets ansvar är att registrera en plan inom en vecka från det att den inkommit.

Länsstyrelsen har inget tillsynsansvar över kommunernas arbete med detaljplaner. Det saknas därför en ansvarig statlig organisation som kan följa upp kommunernas del av treveckorsmålet. För att treveckorsmålet ska uppnås behövs sannolikt lagändringar som påverkar kommunerna. Arbetet med ny lagstiftning bör bedrivas parallellt med den tekniska utvecklingen så att kommunerna är motiverade att nå sitt delmål i samband med att registrering vid källan införs. Det innebär att arbetet med lagstiftningen bör påbörjas snarast.

Övriga redovisade förslag i rapporten kan medföra vissa förbättringar av måluppfyllelsen men kommer inte att påverka kommunerna i den omfattningen att målet uppnås.

Det nya målet att ingen plan ska förbli oregistrerad mer än två månader från att den vunnit laga kraft kommer att vara en vision tills lagändringar har genomförts. För att målsättningar ska ha någon funktion som styrmedel måste de vara möjliga att uppnå med rimliga ansträngningar.